

Verdensmål 6 - Rent vand og sanitet

Store dele af verden er ved at løbe tør for ferskvand, og op mod 1 mia. mennesker mangler i dag adgang til rent drikkevand¹. Det har skabt bred enighed om, at vi bør værne om vores vandressourcer, så der også er vand til mennesker, dyr og dyrkning af afgrøder i fremtiden. Med en andel på 70 % af verdens samlede forbrug af ferskvand er landbruget i dag den sektor, der bruger mest vand overhovedet,^{2,3} og to tredjedele af det – 46 % af verdens vand – anvendes til produktion af kød og mælkeprodukter⁴.

I EU står landbruget for i alt 24 % af vandforbruget, men der er store regionale udsving, og landbruget i Sydeuropa står f.eks. for mere end 50 % af vandforbruget (nogle steder over 80 %) ⁵. Landbruget er samlet set den største vandsluger i EU, og tager man EU-landenes store import af dyrefoder i betragtning, står det klart, at europæerne også har et medansvar for et stort vandforbrug i andre dele af verden. Kød fra forskellige dele af verden kræver meget forskellige mængder af vand afhængigt af dyreart, regnmængder, hygiejnestandarder, drikkevandsbehov, slagtemetoder, rengøring og behov for vanding af foderafgrøder. Derfor kan de anslåede tal for vandforbrug ved produktion af 1 kg oksekød variere meget, fra 13.000 liter⁶ og helt op til 100.000 liter⁷. I alle fald står det klart, at produktionen er yderst vandkrævende sammenlignet med produktionen af eksempelvis hvede, hvor det kræver maks 2.000 liter vand at producere 1 kg, og med kartofler er vi helt nede på 900 liter til et kg⁸.

Ydermere står landbrugsdyr for over halvdelen af den globale vandforurening⁹. Det skyldes udledning af dyrenes afføring, antibiotika, hormoner, kemikalier fra behandling af læder samt sprøjtemidler brugt ved dyrkning af foder. Gylle spredt fra landbruget kan have katastrofale følger for kystnære havområder, søer, floder og vandløb. Når forurenende stoffer som fosfor, nitrogen og antibiotika kommer ud i vandet, kan de gøre stor skade på fiskebestande og andet dyreliv, bl.a. ved at øge forekomsten af alger, der afgiver giftige svovlbrinte og opbruger ilten i vandet¹⁰. En situation, vi også har set i Danmark, og som

¹ [FN's vandprojekt](#)

² [United Nations Environment Programme. 2010. *Assessing the Environmental Impacts of Consumption and Production: Priority Products and Materials*, A Report of the Working Group on the Environmental Impacts of Products and Materials to the International Panel for Sustainable Resource Management. Hertwich, E., van der Voet, E., Suh, S., Tukker, A., Huijbregts M., Kazmierczyk, P., Lenzen, M., McNeely, J., Moriguchi, Y.](#)

³ [FN's Fødevarer- og Landbrugsorganisation \(FAO\). 22. marts 2007. *FAO urges action to cope with increasing water scarcity*. Rom.](#)

⁴ [United Nations Secretary-General's high-level panel on Global Sustainability \(2012\). *Resilient People, Resilient Planet: A future worth choosing*. New York: United Nations.](#)

⁵ [European Environment Agency. 2009. *Water resources across Europe – confronting water scarcity and drought*. EEA Report no. 2/2009](#)

⁶ [FN's Fødevarer- og Landbrugsorganisation \(FAO\). 22. marts 2007. 'FAO urges action to cope with increasing water scarcity.' Rom.](#)

⁷ [Pimentel, D., J. Houser, E. Preiss, O. White, O. Fang, L. Mesnick, T. Barsky, J.S. Tariche & S. Alpert. 1997. *Water Resources: Agriculture, the Environment, and Society*. Bioscience 47.2, 97-106](#)

⁸ [Water Footprint Network.](#)

⁹ [Steinfeld, H., P. Gerber, T. Wassenaar, V. Castel, M. Rosales & C. de Haan. 2006. *Livestock's Long Shadow – Environmental Issues and Options*. Rom. Food and Agriculture Organization of the United Nations \(FAO\)](#)

¹⁰ [Natural Resources Defence Council. 2005. *Facts about pollution from Livestock Farms*.](#)

ifølge forskere vil blive endnu hyppigere på grund af klimaforandringerne¹¹. Det vurderes, at landbrugsdyr på verdensplan producerer omtrent 13 mia ton gylle årligt¹², og dansk landbrug alene producerer omkring 30 millioner ton om året¹³, hvilket svarer til, hvad der produceres af afføring og urin fra 80 millioner mennesker¹⁴. Et tal, som man bedre kan forholde sig til, er, at koen for hver liter mælk producerer cirka 3 liter gylle¹⁵. Ser man samlet på vandforbrug og vandforurening, tegner der sig et klart billede: forbruget af kød er en af de væsentligste årsager til manglen på dyrebart drikkevand.

¹¹ [Dahlman, Jan. Klimaforandringer giver mere iltvind i Danmark. 14. sept. 2006.](#)

¹² [Oliver, Rachel. 2008. Animal waste: future energy, or just hot air? CNN.](#)

¹³ Høy, Jens Johnsen & Domino, Helle Birk. 2010. *Arbejdsmiljø og sikkerhed ved gylleudbringning*. Dansk Landbrugsrådgivning.

¹⁴ Rothenborg, Michael. 2006. *I strid med naturen*. Gyldendal.

¹⁵ https://anis.au.dk/fileadmin/DJF/Anis/dokumenter_anis/normtal/Normtal_2019.pdf